

etiam in hoc locutionis modo indicativo optimè intelligitur. Sacerdos totum facere auctoritate Christi Domini iusta verba que forma abolutionis præmitti solent. Quando deniq; patres interdum absolutionem voca orationem, & deprecationem, hoc dicunt ob alia verba deprecatoria, quæ in hoc ministerio adjungit solent, ut exponit D. Thomas. 84. art. 3. ad 2.

123 Quinto dubitatur, an absolutionis forma sub conditione prolativa, validia. Communis sententia docet, ut diximus l.c.n. 302. quod absolutionis sub cœditione de præterito, vel de presenti valida est, non vero quod profertur sub conditione de futuro. Ratio prioris partis est, quia illa cœditione de præterito, vel de presenti non suspendit actum, & ex multis causis potest dubitare Sacerdos, an rite absolverit penitentem, ac proinde potest ita non esse absolutionis ego ab solvō. Ratio potestioris partis est eadem, quia cœditione de futuro suspendit actum, illa enim verba, ab solvō si etras restitues, vel eleemosynam dederis, reddunt hunc sensum, verba quidem absolutionis nunc proferto, sed effectum illorum conferre nolo usque ad illud tempus, quo re ipsa restitues, vel eleemosynam dabis; quod quidem non est in potestate Ministeri, quia hoc Sacramentum est agens necessarium, ac proinde in eo infantii, in quo est, product effectum suum in sufficiente redi disposito, neque est in potestate Ministeri taliter effectum suspendere. Ita rem explicant Aversa, Capensis, Bonacina, Ledesma, Isamberti, Gammachus Abell. & alii Recentiores passim.

124 Verum hæc communis sententia plures, & graves patitur disputationes, ut ostendimus loc. cit. nisi melius explicetur, ac proinde subdubius ibidem nu. 363. rem sic esse explicantam, quod conditio, vel est de necessarii conexa cum actu Ministerii, vel cum ipso penitente, v.g. si ego sum vivus, si sum Sacerdos, qui subintelliguntur, etiam non proferantur; sicut ex parte penitentis, si est atritus, si est integrè confessus, quæ etiam ex parte ipsius supponuntur. Vel conditio est de re contingenti, & haec præterita, vel futura, vel præsentis, & tunc dicendum est, quod nulla conditio sequens naturam actus, sive sit præfens, sive præterita impedit valorem absolutionis, nam talis conditio non destruit actum illum, nec eius significatum mutat, & etiam non opponeretur, adhuc ut apposita subintelligeretur, v.g. haec conditio, vel ab solvō, si es capax, vel rationis complices, vel habeo potestem ab solvō, & similic, nam conditione huiusmodi supponuntur ad hoc ut ab solvō sit valida, unde quando etiam explicetur, & verbaliter apponenter, valorem formæ non destruntr, vel impediunt. Deinde dicendum est conditione de præfensi, vel præterito contingenti, & incerto reddere invalidam absolutionis formam, quia talis conditio reddit formam dubiam, cum neque Minister, neque sufficiens sit certi de adimplitione talis conditionis, ut v.g. si Princeps dormit, vel nocte præterita dormivit. Ego te ab solvō, talis conditio reddit invalidam absolutionis formam, reddit enim signum Sacramentale incertum, & indeciderunt, siquidem neque Minister, neque sufficiens certa est illius conditionis adimpleatio. Tandem dicendum est formam absolutionis prolatam cum conditione de re possibili, vel futura contingenti non est validum ob eandem rationem, quia forma valida, est signum certum effectus Sacramentalis, etiam autem non est forma sub illa conditione prolatam, nam proprium conditionalis non facit certitudinem, nisi adimplita conditionis, sed si conditio est futura, non est impleta, quando forma proferatur, atque idem tunc non est certum signum, nec dici potest, tunc formam esse validam, quando adimplitur conditio, quia tunc verba non adiunguntur, neque ali complices; ergo neque validitas, tunc quia penitentis posset mori antequam conditio adimpleatur, vel Ministeri intentio retractatur. Rationes vero dubitantes apud nos vide solutas l.c.

125 Sexto tandem dubitatur, an ab solvō possit conferri absenti, qui per scripta, vel uniuerso confiteretur, vel saltu a confessore Sacerdoti præfensi posse ab absente per litteras absolviri. Non defuerunt plures, & graves Autores, qui opinioni sunt validæ, & ex iuxta causâ etiam licite dari posse absolutionem inter abentes, nempe per Epistolam, vel internum, vel propria voce absolvendo abentes. Fundamentum est, quia hoc Sacramentum in forma iudicij exercendum est ex Trid. l. 14. can. 9. sed natura iudicij non possunt presentiam iudicandi, cum possit iudicari, & absolviri etiam absens, ut constat de excommunicato. Sed quamvis sic aliquando opinari licuerit, tamen ut diximus l.c.n. 16. post interpositionem Sedis Apostolicæ declarationem, ac iustificationem, etiam iam non posse absolutionem inter absentes dari nec licite, nec validæ, tautem invalidum sit Sacramentum penitentia collatum abenti, five penitentis confessus fuerit præfens, five absens sit declaravit Clemens VIII. in Bulla super hoc edita anno Domini 1602. die 19. Julii, ubi ut falsa, temeraria, & scandalosa damatur hac propulsio, littera per litteras, sive per internum Confessorio absenti peccatora, Sacra-

menta lizier confiteri, & ab eodem absente ab solutionem obtinere, prohibeturque sub pena excommunicationis ipso facto incurrente, quæ forma absolutionis præmitti solent. Quando deniq; patres interdum absolutionem voca orationem, & deprecationem, hoc dicunt ob alia verba deprecatoria, quæ in hoc ministerio adjungit solent, ut exponit D. Thomas. 84. art. 3. ad 2.

126 Quinto dubitatur, an absolutionis forma sub conditione prolativa, validia. Communis sententia docet, ut diximus l.c.n. 302. quod absolutionis sub cœditione de præterito, vel de presenti valida est, non vero quod profertur sub conditione de futuro. Ratio prioris partis est, quia illa cœditione de præterito, vel de presenti non suspendit actum, & ex multis causis potest dubitare Sacerdos, an rite absolverit penitentem, ac proinde potest ita non esse absolutionis ego ab solvō. Ratio potestioris partis est eadem, quia cœditione de futuro suspendit actum, illa enim verba, ab solvō si etras restitues, vel eleemosynam dederis, reddunt hunc sensum, verba quidem absolutionis nunc proferto, sed effectum illorum conferre nolo usque ad illud tempus, quo re ipsa restitues, vel eleemosynam dabis; quod quidem non est in potestate Ministeri, quia hoc Sacramentum est agens necessarium, ac proinde in eo infantii, in quo est, product effectum suum in sufficiente redi disposito, neque est in potestate Ministeri taliter effectum suspenderre. Ita rem explicant Aversa, Capensis, Bonacina, Ledesma, Isamberti, Gammachus Abell. & alii Recentiores passim.

QUESTIO SEXTA.

Dei, O effictibus Sacramenti Penitentis.

127 Jam diximus d. 16. de Sacram. in genere, viii, & effectum communem omnium Sacramentorum novi legis Evangelice esse conferte sanctificantem gratiam, unde iuxta hanc regulam generali omnibus Sacramentis communem hoc Sacramentum vim habet conferendi huiusmodi effectum. Effectus autem proprius huius Sacramenti quem est, & peculiariter significat, propter ceteris distinguuntur, est remissio peccatorum post Baptismum commissorum, ad hunc enim finem proprie institutum est per modum iudicij, ut supra dictum est, omnesque eius partes confessio, ab solvō, & satisfactione ad hunc effectum ex divina institutione significandum, & conferendum maximum habent proportionem; pro maiori igitur explicatione effectus huiusmodi remittunt peccata post Baptismum commissa, & quorundam aliorum, hec quæstio instituitur, quam breviter resolvemus iuxta dict. dis. 5. cit. q. 13. declarando etiam dispositionem ad tales effectus consequendam.

ARTI.

ARTICULUS PRIMUS.

Quinam sit effectus hujus Sacramentis.

128 Primo dicendum est, proprium, primarium, ac per se effectum hujus Sacramenti, & potestatis clavium esse remittere peccata post Baptismum commissa quatuorcumque gravia quoad culpam. Hæc est & communis sententia, ut diximus qu. 13. cit. ar. 1. contraria antiquos quoddam Scholasticos, qui dixerunt effectum absolutionis Sacramentalis in hoc confitentia, quod Sacerdos declarat, & pronuntiat peccata remissa ad Deum, quia filius Dei est peccata remittere Isa. 43. Sacerdos vero per absolutionem Sacramentalem ostendit penitentem effectum in facie Ecclesie, ita ut sensus verborum absolutionis sit. Egote offendit, & declaro ab solvō a Deo per contritionem precedentem; quæ dicendi modum omnino exprimit D. Thomas. qu. 88. ar. 6. & Scot. 4. distinc. 14. qu. 4. ar. 3. & dist. 19. qu. un. ubi ex professo contra Magistrum ostendit, hoc Sacramentum principaliter habere vim remitteri peccata quantum ad culpam, & hanc esse primarium ejus effectum; ita etiam quodam peccati venialis detecto, dum homo vult ejus medicinam assumere, ut ab eo purgetur, ita jam statim supra loquentes de remissione venialis qu. 4. cit. ar. 1. & magis declarabimus inferius agendo de dolore, & proposito requirit ad confessionem venialis. Quare concludendum est, ut sensus remittere peccata, & voluntas recipiendi effectum remitti, quod dicitur, ut a venialibus purgari possit, hæc enim conferunt virtus quodam peccati venialis detecto, dum homo vult ejus medicinam assumere, ut ab eo purgetur, ita jam statim supra loquentes de remissione venialis qu. 4. cit. ar. 1. & magis declarabimus inferius agendo de dolore, & proposito requirit ad confessionem venialis. Quare concludendum est, ut sensus remittere peccata, & voluntas recipiendi effectum remitti, quod dicitur, ut a venialibus purgari possit, hæc enim conferunt virtus quodam peccati venialis detecto, dum homo vult ejus medicinam assumere, ut ab eo purgetur, ita jam statim supra loquentes de remissione venialis qu. 4. cit. ar. 1. & magis declarabimus inferius agendo de dolore, & proposito requirit ad confessionem venialis. Quare concludendum est, ut sensus remittere peccata, & voluntas recipiendi effectum remitti, quod dicitur, ut a venialibus purgari possit, hæc enim conferunt virtus quodam peccati venialis detecto, dum homo vult ejus medicinam assumere, ut ab eo purgetur, ita jam statim supra loquentes de remissione venialis qu. 4. cit. ar. 1. & magis declarabimus inferius agendo de dolore, & proposito requirit ad confessionem venialis. Quare concludendum est, ut sensus remittere peccata, & voluntas recipiendi effectum remitti, quod dicitur, ut a venialibus purgari possit, hæc enim conferunt virtus quodam peccati venialis detecto, dum homo vult ejus medicinam assumere, ut ab eo purgetur, ita jam statim supra loquentes de remissione venialis qu. 4. cit. ar. 1. & magis declarabimus inferius agendo de dolore, & proposito requirit ad confessionem venialis. Quare concludendum est, ut sensus remittere peccata, & voluntas recipiendi effectum remitti, quod dicitur, ut a venialibus purgari possit, hæc enim conferunt virtus quodam peccati venialis detecto, dum homo vult ejus medicinam assumere, ut ab eo purgetur, ita jam statim supra loquentes de remissione venialis qu. 4. cit. ar. 1. & magis declarabimus inferius agendo de dolore, & proposito requirit ad confessionem venialis. Quare concludendum est, ut sensus remittere peccata, & voluntas recipiendi effectum remitti, quod dicitur, ut a venialibus purgari possit, hæc enim conferunt virtus quodam peccati venialis detecto, dum homo vult ejus medicinam assumere, ut ab eo purgetur, ita jam statim supra loquentes de remissione venialis qu. 4. cit. ar. 1. & magis declarabimus inferius agendo de dolore, & proposito requirit ad confessionem venialis. Quare concludendum est, ut sensus remittere peccata, & voluntas recipiendi effectum remitti, quod dicitur, ut a venialibus purgari possit, hæc enim conferunt virtus quodam peccati venialis detecto, dum homo vult ejus medicinam assumere, ut ab eo purgetur, ita jam statim supra loquentes de remissione venialis qu. 4. cit. ar. 1. & magis declarabimus inferius agendo de dolore, & proposito requirit ad confessionem venialis. Quare concludendum est, ut sensus remittere peccata, & voluntas recipiendi effectum remitti, quod dicitur, ut a venialibus purgari possit, hæc enim conferunt virtus quodam peccati venialis detecto, dum homo vult ejus medicinam assumere, ut ab eo purgetur, ita jam statim supra loquentes de remissione venialis qu. 4. cit. ar. 1. & magis declarabimus inferius agendo de dolore, & proposito requirit ad confessionem venialis. Quare concludendum est, ut sensus remittere peccata, & voluntas recipiendi effectum remitti, quod dicitur, ut a venialibus purgari possit, hæc enim conferunt virtus quodam peccati venialis detecto, dum homo vult ejus medicinam assumere, ut ab eo purgetur, ita jam statim supra loquentes de remissione venialis qu. 4. cit. ar. 1. & magis declarabimus inferius agendo de dolore, & proposito requirit ad confessionem venialis. Quare concludendum est, ut sensus remittere peccata, & voluntas recipiendi effectum remitti, quod dicitur, ut a venialibus purgari possit, hæc enim conferunt virtus quodam peccati venialis detecto, dum homo vult ejus medicinam assumere, ut ab eo purgetur, ita jam statim supra loquentes de remissione venialis qu. 4. cit. ar. 1. & magis declarabimus inferius agendo de dolore, & proposito requirit ad confessionem venialis. Quare concludendum est, ut sensus remittere peccata, & voluntas recipiendi effectum remitti, quod dicitur, ut a venialibus purgari possit, hæc enim conferunt virtus quodam peccati venialis detecto, dum homo vult ejus medicinam assumere, ut ab eo purgetur, ita jam statim supra loquentes de remissione venialis qu. 4. cit. ar. 1. & magis declarabimus inferius agendo de dolore, & proposito requirit ad confessionem venialis. Quare concludendum est, ut sensus remittere peccata, & voluntas recipiendi effectum remitti, quod dicitur, ut a venialibus purgari possit, hæc enim conferunt virtus quodam peccati venialis detecto, dum homo vult ejus medicinam assumere, ut ab eo purgetur, ita jam statim supra loquentes de remissione venialis qu. 4. cit. ar. 1. & magis declarabimus inferius agendo de dolore, & proposito requirit ad confessionem venialis. Quare concludendum est, ut sensus remittere peccata, & voluntas recipiendi effectum remitti, quod dicitur, ut a venialibus purgari possit, hæc enim conferunt virtus quodam peccati venialis detecto, dum homo vult ejus medicinam assumere, ut ab eo purgetur, ita jam statim supra loquentes de remissione venialis qu. 4. cit. ar. 1. & magis declarabimus inferius agendo de dolore, & proposito requirit ad confessionem venialis. Quare concludendum est, ut sensus remittere peccata, & voluntas recipiendi effectum remitti, quod dicitur, ut a venialibus purgari possit, hæc enim conferunt virtus quodam peccati venialis detecto, dum homo vult ejus medicinam assumere, ut ab eo purgetur, ita jam statim supra loquentes de remissione venialis qu. 4. cit. ar. 1. & magis declarabimus inferius agendo de dolore, & proposito requirit ad confessionem venialis. Quare concludendum est, ut sensus remittere peccata, & voluntas recipiendi effectum remitti, quod dicitur, ut a venialibus purgari possit, hæc enim conferunt virtus quodam peccati venialis detecto, dum homo vult ejus medicinam assumere, ut ab eo purgetur, ita jam statim supra loquentes de remissione venialis qu. 4. cit. ar. 1. & magis declarabimus inferius agendo de dolore, & proposito requirit ad confessionem venialis. Quare concludendum est, ut sensus remittere peccata, & voluntas recipiendi effectum remitti, quod dicitur, ut a venialibus purgari possit, hæc enim conferunt virtus quodam peccati venialis detecto, dum homo vult ejus medicinam assumere, ut ab eo purgetur, ita jam statim supra loquentes de remissione venialis qu. 4. cit. ar. 1. & magis declarabimus inferius agendo de dolore, & proposito requirit ad confessionem venialis. Quare concludendum est, ut sensus remittere peccata, & voluntas recipiendi effectum remitti, quod dicitur, ut a venialibus purgari possit, hæc enim conferunt virtus quodam peccati venialis detecto, dum homo vult ejus medicinam assumere, ut ab eo purgetur, ita jam statim supra loquentes de remissione venialis qu. 4. cit. ar. 1. & magis declarabimus inferius agendo de dolore, & proposito requirit ad confessionem venialis. Quare concludendum est, ut sensus remittere peccata, & voluntas recipiendi effectum remitti, quod dicitur, ut a venialibus purgari possit, hæc enim conferunt virtus quodam peccati venialis detecto, dum homo vult ejus medicinam assumere, ut ab eo purgetur, ita jam statim supra loquentes de remissione venialis qu. 4. cit. ar. 1. & magis declarabimus inferius agendo de dolore, & proposito requirit ad confessionem venialis. Quare concludendum est, ut sensus remittere peccata, & voluntas recipiendi effectum remitti, quod dicitur, ut a venialibus purgari possit, hæc enim conferunt virtus quodam peccati venialis detecto, dum homo vult ejus medicinam assumere, ut ab eo purgetur, ita jam statim supra loquentes de remissione venialis qu. 4. cit. ar. 1. & magis declarabimus inferius agendo de dolore, & proposito requirit ad confessionem venialis. Quare concludendum est, ut sensus remittere peccata, & voluntas recipiendi effectum remitti, quod dicitur, ut a venialibus purgari possit, hæc enim conferunt virtus quodam peccati venialis detecto, dum homo vult ejus medicinam assumere, ut ab eo purgetur, ita jam statim supra loquentes de remissione venialis qu. 4. cit. ar. 1. & magis declarabimus inferius agendo de dolore, & proposito requirit ad confessionem venialis. Quare concludendum est, ut sensus remittere peccata, & voluntas recipiendi effectum remitti, quod dicitur, ut a venialibus purgari possit, hæc enim conferunt virtus quodam peccati venialis detecto, dum homo vult ejus medicinam assumere, ut ab eo purgetur, ita jam statim supra loquentes de remissione venialis qu. 4. cit. ar. 1. & magis declarabimus inferius agendo de dolore, & proposito requirit ad confessionem venialis. Quare concludendum est, ut sensus remittere peccata, & voluntas recipiendi effectum remitti, quod dicitur, ut a venialibus purgari possit, hæc enim conferunt virtus quodam peccati venialis detecto, dum homo vult ejus medicinam assumere, ut ab eo purgetur, ita jam statim supra loquentes de remissione venialis qu. 4. cit. ar. 1. & magis declarabimus inferius agendo de dolore, & proposito requirit ad confessionem venialis. Quare concludendum est, ut sensus remittere peccata, & voluntas recipiendi effectum remitti, quod dicitur, ut a venialibus purgari possit, hæc enim conferunt virtus quodam peccati venialis detecto, dum homo vult ejus medicinam assumere, ut ab eo purgetur, ita jam statim supra loquentes de remissione venialis qu. 4. cit. ar. 1. & magis declarabimus inferius agendo de dolore, & proposito requirit ad confessionem venialis. Quare concludendum est, ut sensus remittere peccata, & voluntas recipiendi effectum remitti, quod dicitur, ut a venialibus purgari possit, hæc enim conferunt virtus quodam peccati venialis detecto, dum homo vult ejus medicinam assumere, ut ab eo purgetur, ita jam statim supra loquentes de remissione venialis qu. 4. cit. ar. 1. & magis declarabimus inferius agendo de dolore, & proposito requirit ad confessionem venialis. Quare concludendum est, ut sensus remittere peccata, & voluntas recipiendi effectum remitti, quod dicitur, ut a venialibus purgari possit, hæc enim conferunt virtus quodam peccati venialis detecto, dum homo vult ejus medicinam assumere, ut ab eo purgetur, ita jam statim supra loquentes de remissione venialis qu. 4. cit. ar. 1. & magis declarabimus inferius agendo de dolore, & proposito requirit ad confessionem venialis. Quare concludendum est, ut sensus remittere peccata, & voluntas recipiendi effectum remitti, quod dicitur, ut a venialibus purgari possit, hæc enim conferunt virtus quodam peccati venialis detecto, dum homo vult ejus medicinam assumere, ut ab eo purgetur, ita jam statim supra loquentes de remissione venialis qu. 4. cit. ar. 1. & magis declarabimus inferius agendo de dolore, & proposito requirit ad confessionem venialis. Quare concludendum est, ut sensus remittere peccata, & voluntas recipiendi effectum remitti, quod dicitur, ut a venialibus purgari possit, hæc enim conferunt virtus quodam peccati venialis detecto, dum homo vult ejus medicinam assumere, ut ab eo purgetur, ita jam statim supra loquentes de remissione venialis qu. 4. cit. ar. 1. & magis declarabimus inferius agendo de dolore, & proposito requirit ad confessionem venialis. Quare concludendum est, ut sensus remittere peccata, & voluntas recipiendi effectum remitti, quod dicitur, ut a venialibus purgari possit, hæc enim conferunt virtus quodam peccati venialis detecto, dum homo vult ejus medicinam assumere, ut ab eo purgetur, ita jam statim supra loquentes de remissione venialis qu. 4. cit. ar. 1. & magis declarabimus inferius agendo de dolore, & proposito requirit ad confessionem venialis. Quare concludendum est, ut sensus remittere peccata, & voluntas recipiendi effectum remitti, quod dicitur, ut a venialibus purgari possit, hæc enim conferunt virtus quodam peccati venialis detecto, dum homo vult ejus medicinam assumere, ut ab eo purgetur, ita jam statim supra loquentes de remissione venialis qu. 4. cit. ar. 1. & magis declarabimus inferius agendo de dolore, & proposito requirit ad confessionem venialis. Quare concludendum est, ut sensus remittere peccata, & voluntas recipiendi effectum remitti, quod dicitur, ut a venialibus purgari possit, hæc enim conferunt virtus quodam peccati venialis detecto, dum homo vult ejus medicinam assumere, ut ab eo purgetur, ita jam statim supra loquentes de remissione venialis qu. 4. cit. ar. 1. & magis declarabimus inferius agendo de dolore, & proposito requirit ad confessionem venialis. Quare concludendum est, ut sensus remittere peccata, & voluntas recipiendi effectum remitti, quod dicitur, ut a venialibus purgari possit, hæc enim conferunt virtus quodam peccati venialis detecto, dum homo vult ejus medicinam assumere, ut ab eo purgetur, ita jam statim supra loquentes de remissione venialis qu. 4. cit. ar. 1. & magis declarabimus inferius agendo de dolore, & proposito requirit ad confessionem venialis. Quare concludendum est, ut sensus remittere peccata, & voluntas recipiendi effectum remitti, quod dicitur, ut a venialibus purgari possit, hæc enim conferunt virtus quodam peccati venialis detecto, dum homo vult ejus medicinam assumere, ut ab eo purgetur, ita jam statim supra loquentes de remissione venialis qu. 4. cit. ar. 1. & magis declarabimus inferius agendo de dolore, & proposito requirit ad confessionem venialis. Quare concludendum est, ut sensus remittere peccata, & voluntas recipiendi effectum remitti, quod dicitur, ut a venialibus purgari possit, hæc enim conferunt virtus quodam peccati venialis detecto, dum homo vult ejus medicinam assumere, ut ab eo purgetur, ita jam statim supra loquentes de remissione venialis qu. 4. cit. ar. 1. & magis declarabimus inferius agendo de dolore, & proposito requirit ad confessionem venialis. Quare concludendum est, ut sensus remittere peccata, & voluntas recipiendi effectum remitti, quod dicitur, ut a venialibus purgari possit, hæc enim conferunt virtus quodam peccati venialis detecto, dum homo vult ejus medicinam assumere, ut ab eo purgetur, ita jam statim supra loquentes de remissione venialis qu. 4. cit. ar. 1. & magis declarabimus inferius agendo de dolore, & proposito requirit ad confessionem venialis. Quare concludendum est, ut sensus remittere peccata, & voluntas recipiendi effectum remitti, quod dicitur, ut a venialibus purgari possit, hæc enim conferunt virtus quodam peccati venialis detecto, dum homo vult ejus medicinam assumere, ut ab eo purgetur, ita jam statim supra loquentes de remissione venialis qu. 4. cit. ar. 1. & magis declarabimus inferius agendo de dolore, & proposito requirit ad confessionem venialis. Quare concludendum est, ut sensus remittere peccata, & voluntas recipiendi effectum remitti, quod dicitur, ut a venialibus purgari possit, hæc enim conferunt virtus quodam peccati venialis detecto, dum homo vult ejus medicinam assumere, ut ab eo purgetur, ita jam statim supra loquentes de remissione venialis qu. 4. cit. ar. 1. & magis declarabimus inferius agendo de dolore, & proposito requirit ad confessionem venialis. Quare concludendum est, ut sensus remittere peccata, & voluntas recipiendi effectum remitti, quod dicitur, ut a venialibus purgari possit, hæc enim conferunt virtus quodam peccati venialis detecto, dum homo vult ejus medicinam assumere, ut ab eo purgetur, ita jam statim supra loquentes de remissione venialis qu. 4. cit. ar. 1. & magis declarabimus inferius agendo de dolore, & proposito requirit ad confessionem venialis. Quare concludendum est, ut sensus remittere peccata, & voluntas recipiendi effectum remitti, quod dicitur, ut a venialibus purgari possit, hæc enim conferunt virtus quodam peccati venialis detecto, dum homo vult ejus medicinam assumere, ut ab eo purgetur, ita jam statim supra loquentes de remissione venialis qu. 4. cit. ar. 1. & magis declarabimus inferius agendo de dolore, & proposito requirit ad confessionem venialis. Quare concludendum est, ut sensus remittere peccata, & voluntas recipiendi effectum remitti, quod dicitur, ut a venialibus purgari possit, hæc enim conferunt virtus quodam peccati venialis detecto, dum homo vult ejus medicinam assumere, ut ab eo purgetur, ita jam statim supra loquentes de remissione venialis qu. 4. cit. ar. 1. & magis declarabimus inferius agendo de dolore, & proposito requirit ad confessionem venialis. Quare concludendum est, ut sensus remittere peccata, & voluntas recipiendi effectum remitti, quod dicitur, ut a venialibus purgari possit, hæc enim conferunt virtus quodam peccati venialis detecto, dum homo vult ejus medicinam assumere, ut ab eo purgetur, ita jam statim supra loquentes de remissione venialis qu. 4. cit. ar. 1. & magis declarabimus inferius agendo de dolore, & proposito requirit ad confessionem venialis. Quare concludendum est, ut sensus remittere peccata, & voluntas recipiendi effectum remitti, quod dicitur, ut a venialibus purgari possit, hæc enim conferunt virtus quodam peccati venialis detecto, dum homo vult ejus medicinam assumere, ut ab eo purgetur, ita jam statim supra loquentes de remissione venialis qu. 4. cit. ar. 1. & magis declarabimus inferius agendo de dolore, & proposito requirit ad confessionem venialis. Quare concludendum est, ut sensus remittere peccata, & voluntas recipiendi effectum remitti, quod dicitur, ut a venialibus purgari possit, hæc enim conferunt virtus quodam peccati venialis detecto, dum homo vult ejus medicinam assumere, ut ab eo purgetur, ita jam statim supra loquentes de remissione venialis qu. 4. cit. ar. 1. & magis declarabimus inferius agendo de dolore, & proposito requirit ad confessionem venialis. Quare concludendum est, ut sensus remittere peccata, & voluntas recipiendi effectum remitti, quod dicitur, ut a venialibus purgari possit, hæc enim conferunt virtus quodam peccati venialis detecto, dum homo vult ejus medicinam assumere, ut ab eo purgetur, ita jam statim supra loquentes de remissione venialis qu. 4. cit. ar. 1. & magis declarabimus inferius agendo de dolore, & proposito requirit ad confessionem venialis. Quare concludendum est, ut sensus remittere peccata, & voluntas recipiendi effectum remitti, quod dicitur, ut a venialibus purgari possit, hæc enim conferunt virtus quodam peccati venialis detecto, dum homo vult ejus medicinam assumere, ut ab eo purgetur, ita jam statim supra loquentes de remissione venialis qu. 4. cit. ar. 1. & magis declarabimus inferius agendo de dolore, & proposito requirit ad confessionem venialis. Quare concludendum est, ut sensus remittere peccata, & voluntas recipiendi effectum remitti, quod dicitur, ut a venialibus purgari possit, hæc enim conferunt virtus quodam peccati venialis detecto, dum homo vult ejus medicinam assumere, ut ab eo purgetur, ita jam statim supra loquentes de remissione venialis qu. 4. cit. ar. 1. & magis declarabimus inferius agendo de dolore, & proposito requirit ad confessionem venialis. Quare concludendum est, ut sensus remittere peccata, & voluntas recipiendi effectum remitti, quod dicitur, ut a venialibus purgari possit, hæc enim conferunt virtus quodam peccati venialis detecto, dum homo vult ejus medicinam assumere, ut ab eo purgetur, ita jam statim supra loquentes de remissione venialis qu. 4. cit. ar. 1. & magis declarabimus inferius agendo de dolore, & proposito requirit ad confessionem venialis. Quare concludendum est, ut sensus remittere peccata, & voluntas recipiendi effectum remitti, quod dicitur, ut a venialibus purgari possit, hæc enim conferunt virt

Disput. XXI. De Pœnitentia Sacramento.

140 Tertio dicendum est, ad Confessionem validam, & frumentam non necessariam requiri contritionem perfectam vel sufficiere atritionem, etiam cognitam, ut tales. Ita statuimus q. 15. cit. n. 428. cum Scoto 4. d. 14. q. 4. in *confessione ad 2. primitus*. Et 19. in *repositione ad questionem 5. Contra primum*, unde neque necessaria est atritio putata contrito, ut quidam dicunt, sed sufficit atritio etiam cognita, ut tali, ut supra diximus q. 2. ar. 2. no. 46. quod expedit de dicto ex Trid. d. 20. l. 2. quoniam de contritione imperfetta, sive atritione ait, quod quamvis sine Sacramento pœnitentia, sunt formaliter verba, per se ad iudicacionem perducere nequeat peccatorem; cum tamen ad Dei gratiam in Sacramento pœnitentia impenitendum disponit, quod intelligendum est ultimum, & infallsit, nam etiam extra Sacramentum disponit, sed non proxime, & infallsit. Deinde hoc ipsius ratio, quia baptismus, & pœnitentia sunt Sacraenta mortuorum, hoc est, ad suscitando spiritualiter mortuos per se instituta; ut si contritionem perfectam pre-requerit, ut necessarium dispositionem ad eorum valorem, & effectum percepientiam, nonquam mortuos suscitat possent, cum eas non possent contritione suscitare, quia etiam ratione probatur sufficere atritionem etiam cognitam, ut talis; cum enim predicta Sacramenta sint ad mortuos suscitandos per se instituta, quia si mortuum sentit per peccatum mortale, & solam atritionem in se experitur, licet potest velle per Sacramenta suscipi, arque ideo non est opus, ut credat, & poterit esse contritum, sed contritione vivum, ut i.e. ex instituto probatum est. Hie tamen advertendum est, ultra ibidem dicta, quod quando dicimus ad valorem, & eff. tunc hujus Sacramenti sufficere atritionem, intelligendum est de atritione, que in re sit tali, & non sufficit tantum putata, ut aliqui dixerunt nimis laxantes habentas. Ratio est, quia haec requiritur, ut pars essentialis Sacramenti, cum enim Concilia dicunt dolorem de peccatis ad hoc Sacramentum essentialiter requiri, non de dolore putato loquuntur, aut intelligi possunt, sed de dolore vero, & reali; sicut cum dicunt ad baptismum a qua requiri, panem, & vinum ad Eucharistiam, loquuntur de aqua, pane, & vino veris, & realibus, non autem putatis: Sacramentum vero non est validum, nec tunc effectum conferre potest; nisi sit effectiviter perfectum; ergo ad valorem, & effectum hujus Sacramenti non sufficit atritio tantum putata, quia talis existimatio nihil ponit in re, & sola notitia non mutat naturam objecti. Quare etiam pœnitentia post invincibiliter se accedere disponit, si re vera talis non sit, effectum Sacramenti non consequitur, sed tantum a peccato excusat, si modum intentionem, nec durationem sive in Sacramento, sive extra Sacramentum est probatum est superius q. 1. art. 1. n. 27. & 29.

141 Quartio dicendum est, atritionem in Confessione Sacramentali necessariam, & sufficiens esse debere supernaturalem, & ex duobus motivis a Cone. Trid. assignata i.e. naturalem in verbo, & ex motivo mercede humano elicitan non esse sufficiensem. Ita etiam statuimus q. 15. cit. n. 429. fons confit ex dictis superioris q. 2. art. 2. n. 39. & seq. Et quidem atritionem ad hoc Sacramentum requirunt iste debere supernaturalem, seu auctum ordinis supernaturalis falso, quod modum docet expedit Trid. I.e. ubi ait esse dominum Dei, & spiritus sancti impulsu; & deducitur ex generali doctrina, quae tradi solet in materia de gratia, scilicet, hominem non posse ex natura viribus ad iustificacionem se disponere, ac preparare absque speciali, & supernaturali auxilio, & actus nostrorum naturale, & solis natura viribus elicitos non esse idoneam dispositionem ad gratiam, nec valere in ordine ad salutem; unde talis atritio ordinis mercede naturalis nequid ad effectum huius Sacramenti est insufficiens, sed etiam ad valorem, quia Concilium i.e. dolorem exigit, nempe ordinis supernaturalis, tamquam de necessitate, obstantibus ipsius Sacramenti. Quia etiam ratione probatur non sufficere atritionem de peccatis ab humana incommoda, sed debet elicita, vel ex turpitudinis peccati consideratione, vel ex gehenna & poenaru meru; ut loquitur Concilium, & docens Suarez, Coninch. Amicus, Hurtadus, Avefa, & alii Recentiores, & facile suadetur, quia accusatio sacramentalis, & detractione peccatorum debet esse formaliter de peccatis, prout mala sunt, ac destabilia in genere moris, & vel explicite, vel falso implicite in ordine ad Deum, ut si enim ad hoc tribunal defineretur, & cum hac dispositione hinc foro subiici debent, ut a Sacerdote, tamquam a Juge confitatur a Deo remittantur sed dolor de peccatis ob detrimentum mercede humana ex iis reflentans, vel etiam ab humano Juge infictum, vel infligendum, est mercede naturalis, non est de peccatis propriis, & formaliter, ut sunt mala, & destabilia in genere moris, nec per se excludit voluntate peccandi, nec induit moralem probitatem, & relationem ad Deum, nec ullo modo ad supernaturalem ordinem elevatur ergo dicendum est dolorem de peccatis ob huma-

Quæstio VI. Articulus II.

Gionibus rationem culpe non habentibus, sed tantum importantibus, carentiam majoris perfectionis, quæ non est proprie materia huius Sacramenti, ita Suarez, Lugo, Averfa, Henriquez, Hurtad. & alii Recentiores.

142 Hic tamen dicendi modus, ut diximus loc. cit. num. 425. recte procedit tenendo communem opinionem, quod in confessione venialium requiriatur dolor formalis, & expressus falso per modum atritionis, sicut requiriatur in confessione mortali, sic inquinam, verum non teneri pœnitentem ex necessitate de omnibus venialibus dolere, quæ confitetur, sed tantum de aliquibus non irritum fiat Sacramentum. Ceterum tenendo inulta doctrinam premisam in solutione praecedentis difficultatis atritionem formalem, & expressam non esse necessariam distinctionem pro remissione venialium, quando non sunt cum mortalibus admixta, sed sufficere postea minorem distinctionem nempe actualiter non complacentem de talibus peccatis, & consequenti patet, quia ad tollendum obiectum minus requiriatur, quam ad ipsum veniale tollendum, ergo si ad delendum ipsum veniale fatus est atritio, ad tollendum obiectum in Sacramento minus requiritur. Confirmatur, quia peccatum mortale est gravis offensa Dei, & maxima aversio ab eo, veniale verbi levi omnino, & exiguia, cùm gratis, & amicite Dei non opponatur ergo ad tollendum obiectum respectuvenialis, ejusque remissione impetranda in Sacramento minor dispositio sufficere potest, quia, sicut est, sit atritio virtualis, ut igitur homo sufficiens Sacramentum non dicatur ponere obiectum remissione venialis, fatus est, ut Sacramentum accedit fine actuali complacencia venialis, & affectu recipiendi Sacramentum, ejusque effectu, cùm tale defensionis sit virtualis quædam retractio venialis, quatenus homo paratus est sumere remedium talis malo destructionis. Denique quia ex opposita sententia sequetur, quod magis, vel eque rigorosa dispositio requiriatur ad remissionem peccati levi, & gravis, quod justius non convenit.

143 Ad fundatissimum oppositam sententiam respondit est loc. c. n. 423. quod licet ad conferendum fructum hujus Sacramentum pro remissione mortali necessaria sit atritio formalis ad tollendum obiectum peccati mortalis gravitatem, tamen ad consequendum fructum pro remissione venialium, ob eorum levitatem sufficit atritio minor jam declarata, nempe ut homo non habeat actualiter complacentiam talium peccatorum, & habeat voluntatem recipiendi effectum remedii, quod assumit; hæc enim est quædam virtualis atritio, & detractione peccati, dum homo vult efficaciter ejus medicinam, & antidotum assumere; ratiō enim actus sufficiens excludit qualibet complacencia peccati venialis, & quodlibet propositum committendi iterum illud peccatum, etiam licet non sit diligenter peccandi; ex alia verò parte videtur, quod non quia seimus non posse vitare omnia illa, supposita fragilitate nostri, unde dicitur de venialibus, quod *sapientis in die eadis iustitiae* nemo autem potest efficaciter velle, quod videtur esse mortaliter impossibile, non enim dari potest voluntatis propositum, & decetrum effectus circa objectum cognitionis impossibile: hinc oritur dubium, quoniam modo possit pœnitentia habere circa peccata venialia in posterum vitanda; pluribus modis hanc possibiliter explicare conatur Lugo dispat. 14. fess. 9. & presentem inquit, quod pœnitentia potest habere dolorem, & propinquum est difficultas, an etiam in confessione veniali requiriatur propositum effectus formale, vel virtuale evitandi omnia peccata venialis. Nam ex una parte talis propositionis videtur necessarium ad excludendam voluntatem iterum venialium peccandi; ex alia verò parte videtur, quod non quia seimus non posse vitare omnia illa, supposita fragilitate nostri, unde dicitur de venialibus, quod *sapientis in die eadis iustitiae* nemo autem potest efficaciter velle, quod videtur esse mortaliter impossibile, non enim dari potest voluntatis propositum, & decetrum effectus circa objectum cognitionis impossibile: hinc oritur dubium, quoniam modo possit pœnitentia habere circa peccata venialia in posterum vitanda; pluribus modis hanc possibiliter explicare conatur Lugo dispat. 14. fess. 9. & presentem inquit, quod pœnitentia potest habere dolorem, & propinquum est difficultas, an etiam in confessione veniali requiriatur propositum effectus formale, vel virtuale evitandi omnia peccata venialis. Nam ex una parte talis propositionis videtur necessarium ad excludendam voluntatem iterum venialium peccandi; ex alia verò parte videtur, quod non quia seimus non posse vitare omnia illa, supposita fragilitate nostri, unde dicitur de venialibus, quod *sapientis in die eadis iustitiae* nemo autem potest efficaciter velle, quod videtur esse mortaliter impossibile, non enim dari potest voluntatis propositum, & decetrum effectus circa objectum cognitionis impossibile: hinc oritur dubium, quoniam modo possit pœnitentia habere circa peccata venialia in posterum vitanda; pluribus modis hanc possibiliter explicare conatur Lugo dispat. 14. fess. 9. & presentem inquit, quod pœnitentia potest habere dolorem, & propinquum est difficultas, an etiam in confessione veniali requiriatur propositum effectus formale, vel virtuale evitandi omnia peccata venialis. Nam ex una parte talis propositionis videtur necessarium ad excludendam voluntatem iterum venialium peccandi; ex alia verò parte videtur, quod non quia seimus non posse vitare omnia illa, supposita fragilitate nostri, unde dicitur de venialibus, quod *sapientis in die eadis iustitiae* nemo autem potest efficaciter velle, quod videtur esse mortaliter impossibile, non enim dari potest voluntatis propositum, & decetrum effectus circa objectum cognitionis impossibile: hinc oritur dubium, quoniam modo possit pœnitentia habere circa peccata venialia in posterum vitanda; pluribus modis hanc possibiliter explicare conatur Lugo dispat. 14. fess. 9. & presentem inquit, quod pœnitentia potest habere dolorem, & propinquum est difficultas, an etiam in confessione veniali requiriatur propositum effectus formale, vel virtuale evitandi omnia peccata venialis. Nam ex una parte talis propositionis videtur necessarium ad excludendam voluntatem iterum venialium peccandi; ex alia verò parte videtur, quod non quia seimus non posse vitare omnia illa, supposita fragilitate nostri, unde dicitur de venialibus, quod *sapientis in die eadis iustitiae* nemo autem potest efficaciter velle, quod videtur esse mortaliter impossibile, non enim dari potest voluntatis propositum, & decetrum effectus circa objectum cognitionis impossibile: hinc oritur dubium, quoniam modo possit pœnitentia habere circa peccata venialia in posterum vitanda; pluribus modis hanc possibiliter explicare conatur Lugo dispat. 14. fess. 9. & presentem inquit, quod pœnitentia potest habere dolorem, & propinquum est difficultas, an etiam in confessione veniali requiriatur propositum effectus formale, vel virtuale evitandi omnia peccata venialis. Nam ex una parte talis propositionis videtur necessarium ad excludendam voluntatem iterum venialium peccandi; ex alia verò parte videtur, quod non quia seimus non posse vitare omnia illa, supposita fragilitate nostri, unde dicitur de venialibus, quod *sapientis in die eadis iustitiae* nemo autem potest efficaciter velle, quod videtur esse mortaliter impossibile, non enim dari potest voluntatis propositum, & decetrum effectus circa objectum cognitionis impossibile: hinc oritur dubium, quoniam modo possit pœnitentia habere circa peccata venialia in posterum vitanda; pluribus modis hanc possibiliter explicare conatur Lugo dispat. 14. fess. 9. & presentem inquit, quod pœnitentia potest habere dolorem, & propinquum est difficultas, an etiam in confessione veniali requiriatur propositum effectus formale, vel virtuale evitandi omnia peccata venialis. Nam ex una parte talis propositionis videtur necessarium ad excludendam voluntatem iterum venialium peccandi; ex alia verò parte videtur, quod non quia seimus non posse vitare omnia illa, supposita fragilitate nostri, unde dicitur de venialibus, quod *sapientis in die eadis iustitiae* nemo autem potest efficaciter velle, quod videtur esse mortaliter impossibile, non enim dari potest voluntatis propositum, & decetrum effectus circa objectum cognitionis impossibile: hinc oritur dubium, quoniam modo possit pœnitentia habere circa peccata venialia in posterum vitanda; pluribus modis hanc possibiliter explicare conatur Lugo dispat. 14. fess. 9. & presentem inquit, quod pœnitentia potest habere dolorem, & propinquum est difficultas, an etiam in confessione veniali requiriatur propositum effectus formale, vel virtuale evitandi omnia peccata venialis. Nam ex una parte talis propositionis videtur necessarium ad excludendam voluntatem iterum venialium peccandi; ex alia verò parte videtur, quod non quia seimus non posse vitare omnia illa, supposita fragilitate nostri, unde dicitur de venialibus, quod *sapientis in die eadis iustitiae* nemo autem potest efficaciter velle, quod videtur esse mortaliter impossibile, non enim dari potest voluntatis propositum, & decetrum effectus circa objectum cognitionis impossibile: hinc oritur dubium, quoniam modo possit pœnitentia habere circa peccata venialia in posterum vitanda; pluribus modis hanc possibiliter explicare conatur Lugo dispat. 14. fess. 9. & presentem inquit, quod pœnitentia potest habere dolorem, & propinquum est difficultas, an etiam in confessione veniali requiriatur propositum effectus formale, vel virtuale evitandi omnia peccata venialis. Nam ex una parte talis propositionis videtur necessarium ad excludendam voluntatem iterum venialium peccandi; ex alia verò parte videtur, quod non quia seimus non posse vitare omnia illa, supposita fragilitate nostri, unde dicitur de venialibus, quod *sapientis in die eadis iustitiae* nemo autem potest efficaciter velle, quod videtur esse mortaliter impossibile, non enim dari potest voluntatis propositum, & decetrum effectus circa objectum cognitionis impossibile: hinc oritur dubium, quoniam modo possit pœnitentia habere circa peccata venialia in posterum vitanda; pluribus modis hanc possibiliter explicare conatur Lugo dispat. 14. fess. 9. & presentem inquit, quod pœnitentia potest habere dolorem, & propinquum est difficultas, an etiam in confessione veniali requiriatur propositum effectus formale, vel virtuale evitandi omnia peccata venialis. Nam ex una parte talis propositionis videtur necessarium ad excludendam voluntatem iterum venialium peccandi; ex alia verò parte videtur, quod non quia seimus non posse vitare omnia illa, supposita fragilitate nostri, unde dicitur de venialibus, quod *sapientis in die eadis iustitiae* nemo autem potest efficaciter velle, quod videtur esse mortaliter impossibile, non enim dari potest voluntatis propositum, & decetrum effectus circa objectum cognitionis impossibile: hinc oritur dubium, quoniam modo possit pœnitentia habere circa peccata venialia in posterum vitanda; pluribus modis hanc possibiliter explicare conatur Lugo dispat. 14. fess. 9. & presentem inquit, quod pœnitentia potest habere dolorem, & propinquum est difficultas, an etiam in confessione veniali requiriatur propositum effectus formale, vel virtuale evitandi omnia peccata venialis. Nam ex una parte talis propositionis videtur necessarium ad excludendam voluntatem iterum venialium peccandi; ex alia verò parte videtur, quod non quia seimus non posse vitare omnia illa, supposita fragilitate nostri, unde dicitur de venialibus, quod *sapientis in die eadis iustitiae* nemo autem potest efficaciter velle, quod videtur esse mortaliter impossibile, non enim dari potest voluntatis propositum, & decetrum effectus circa objectum cognitionis impossibile: hinc oritur dubium, quoniam modo possit pœnitentia habere circa peccata venialia in posterum vitanda; pluribus modis hanc possibiliter explicare conatur Lugo dispat. 14. fess. 9. & presentem inquit, quod pœnitentia potest habere dolorem, & propinquum est difficultas, an etiam in confessione veniali requiriatur propositum effectus formale, vel virtuale evitandi omnia peccata venialis. Nam ex una parte talis propositionis videtur necessarium ad excludendam voluntatem iterum venialium peccandi; ex alia verò parte videtur, quod non quia seimus non posse vitare omnia illa, supposita fragilitate nostri, unde dicitur de venialibus, quod *sapientis in die eadis iustitiae* nemo autem potest efficaciter velle, quod videtur esse mortaliter impossibile, non enim dari potest voluntatis propositum, & decetrum effectus circa objectum cognitionis impossibile: hinc oritur dubium, quoniam modo possit pœnitentia habere circa peccata venialia in posterum vitanda; pluribus modis hanc possibiliter explicare conatur Lugo dispat. 14. fess. 9. & presentem inquit, quod pœnitentia potest habere dolorem, & propinquum est difficultas, an etiam in confessione veniali requiriatur propositum effectus formale, vel virtuale evitandi omnia peccata venialis. Nam ex una parte talis propositionis videtur necessarium ad excludendam voluntatem iterum venialium peccandi; ex alia verò parte videtur, quod non quia seimus non posse vitare omnia illa, supposita fragilitate nostri, unde dicitur de venialibus, quod *sapientis in die eadis iustitiae* nemo autem potest efficaciter velle, quod videtur esse mortaliter impossibile, non enim dari potest voluntatis propositum, & decetrum effectus circa objectum cognitionis impossibile: hinc oritur dubium, quoniam modo possit pœnitentia habere circa peccata venialia in posterum vitanda; pluribus modis hanc possibiliter explicare conatur Lugo dispat. 14. fess. 9. & presentem inquit, quod pœnitentia potest habere dolorem, & propinquum est difficultas, an etiam in confessione veniali requiriatur propositum effectus formale, vel virtuale evitandi omnia peccata venialis. Nam ex una parte talis propositionis videtur necessarium ad excludendam voluntatem iterum venialium peccandi; ex alia verò parte videtur, quod non quia seimus non posse vitare omnia illa, supposita fragilitate nostri, unde dicitur de venialibus, quod *sapientis in die eadis iustitiae* nemo autem potest efficaciter velle, quod videtur esse mortaliter impossibile, non enim dari potest voluntatis propositum, & decetrum effectus circa objectum cognitionis impossibile: hinc oritur dubium, quoniam modo possit pœnitentia habere circa peccata venialia in posterum vitanda; pluribus modis hanc possibiliter explicare conatur Lugo dispat. 14. fess. 9. & presentem inquit, quod pœnitentia potest habere dolorem, & propinquum est difficultas, an etiam in confessione veniali requiriatur propositum effectus formale, vel virtuale evitandi omnia peccata venialis. Nam ex una parte talis propositionis videtur necessarium ad excludendam voluntatem iterum venialium peccandi; ex alia verò parte videtur, quod non quia seimus non posse vitare omnia illa, supposita fragilitate nostri, unde dicitur de venialibus, quod *sapientis in die eadis iustitiae* nemo autem potest efficaciter velle, quod videtur esse mortaliter impossibile, non enim dari potest voluntatis propositum, & decetrum effectus circa objectum cognitionis impossibile: hinc oritur dubium, quoniam modo possit pœnitentia habere circa peccata venialia in posterum vitanda; pluribus modis hanc possibiliter explicare conatur Lugo dispat. 14. fess. 9. & presentem inquit, quod pœnitentia potest habere dolorem, & propinquum est difficultas, an etiam in confessione veniali requiriatur propositum effectus formale, vel virtuale evitandi omnia peccata venialis. Nam ex una parte talis propositionis videtur necessarium ad excludendam voluntatem iterum venialium peccandi; ex alia verò parte videtur, quod non quia seimus non posse vitare omnia illa, supposita fragilitate nostri, unde dicitur de venialibus, quod *sapientis in die eadis iustitiae* nemo autem potest efficaciter velle, quod videtur esse mortaliter impossibile, non enim dari potest voluntatis propositum, & decetrum effectus circa objectum cognitionis impossibile: hinc oritur dubium, quoniam modo possit pœnitentia habere circa peccata venialia in posterum vitanda; pluribus modis hanc possibiliter explicare conatur Lugo dispat. 14. fess. 9. & presentem inquit, quod pœnitentia potest habere dolorem, & propinquum est difficultas, an etiam in confessione veniali requiriatur propositum effectus formale, vel virtuale evitandi omnia peccata venialis. Nam ex una parte talis propositionis videtur necessarium ad excludendam voluntatem iterum venialium peccandi; ex alia verò parte videtur, quod non quia seimus non posse vitare omnia illa, supposita fragilitate nostri, unde dicitur de venialibus, quod *sapientis in die eadis iustitiae* nemo autem potest efficaciter velle, quod videtur esse mortaliter impossibile, non enim dari potest voluntatis propositum, & decetrum effectus circa objectum cognitionis impossibile: hinc oritur dubium, quoniam modo possit pœnitentia habere circa peccata venialia in posterum vitanda; pluribus modis hanc possibiliter explicare conatur Lugo dispat. 14. fess. 9. & presentem inquit, quod pœnitentia potest habere dolorem, & propinquum est difficultas, an etiam in confessione veniali requiriatur propositum effectus formale, vel virtuale evitandi omnia peccata venialis. Nam ex una parte talis propositionis videtur necessarium ad excludendam voluntatem iterum venialium peccandi; ex alia verò parte videtur, quod non quia seimus non posse vitare omnia illa, supposita fragilitate nostri, unde dicitur de venialibus, quod *sapientis in die eadis iustitiae* nemo autem potest efficaciter velle, quod videtur esse mortaliter impossibile, non enim dari potest voluntatis propositum, & decetrum effectus circa objectum cognitionis impossibile: hinc oritur dubium, quoniam modo possit pœnitentia habere circa peccata venialia in posterum vitanda; pluribus modis hanc possibiliter explicare conatur Lugo dispat. 14. fess. 9. & presentem inquit, quod pœnitentia potest habere dolorem, & propinquum est difficultas, an etiam in confessione veniali requiriatur propositum effectus formale, vel virtuale evitandi omnia peccata venialis. Nam ex una parte talis propositionis videtur necessarium ad excludendam voluntatem iterum venialium peccandi; ex alia verò parte videtur, quod non quia seimus non posse vitare omnia illa, supposita fragilitate nostri, unde dicitur de venialibus, quod *sapientis in die eadis iustitiae* nemo autem potest efficaciter velle, quod videtur esse mortaliter impossibile, non enim dari potest voluntatis propositum, & decetrum effectus circa objectum cognitionis impossibile: hinc oritur dubium, quoniam modo possit pœnitentia habere circa peccata venialia in posterum vitanda; pluribus modis hanc possibiliter explicare conatur Lugo dispat. 14. fess. 9. & presentem inquit, quod pœnitentia potest habere dolorem, & propinquum est difficultas, an etiam in confessione veniali requiriatur propositum effectus formale, vel virtuale evitandi omnia peccata venialis. Nam ex una parte talis propositionis videtur necessarium ad excludendam voluntatem iterum venialium peccandi; ex alia verò parte videtur, quod non quia seimus non posse vitare omnia illa, supposita fragilitate nostri, unde dicitur de venialibus, quod *sapientis in die eadis iustitiae* nemo autem potest efficaciter velle, quod videtur esse mortaliter impossibile, non enim dari potest voluntatis propositum, & decetrum effectus circa objectum cognitionis impossibile: hinc oritur dubium, quoniam modo possit pœnitentia habere circa peccata venialia in posterum vitanda; pluribus modis hanc possibiliter explicare conatur Lugo dispat. 14. fess. 9. & presentem inquit, quod pœnitentia potest habere dolorem, & propinquum est difficultas, an etiam in confessione veniali requiriatur propositum effectus formale, vel virtuale evitandi omnia peccata venialis. Nam ex una parte talis propositionis videtur necessarium ad excludendam voluntatem iterum venialium peccandi; ex alia verò parte videtur, quod non quia seimus non posse vitare omnia illa, supposita fragilitate nostri, unde dicitur de venialibus, quod *sapientis in die eadis iustitiae* nemo autem potest efficaciter velle, quod videtur esse mortaliter impossibile, non enim dari potest voluntatis propositum, & decetrum effectus circa objectum cognitionis impossibile: hinc oritur dubium, quoniam modo possit pœnitentia habere circa peccata venialia in posterum vitanda; pluribus modis hanc possibiliter explicare conatur Lugo dispat. 14. fess. 9. & presentem inquit, quod pœnitentia potest habere dolorem, & propinquum est difficultas, an etiam in confessione veniali requiriatur propositum effectus formale, vel virtuale evitandi omnia peccata venialis. Nam ex una parte talis propositionis videtur necessarium ad excludendam voluntatem iterum venialium peccandi; ex alia verò parte videtur, quod non quia seimus non posse vitare omnia illa, supposita fragilitate nostri, unde dicitur de venialibus, quod *sapientis in die eadis iustitiae* nemo autem potest efficaciter velle, quod videtur esse mortaliter impossibile, non enim dari potest voluntatis propositum, & decetrum effectus circa objectum cognitionis impossibile: hinc oritur dubium, quoniam modo possit pœnitentia habere circa peccata venialia in posterum vitanda; pluribus modis hanc possibiliter explicare conatur Lugo dispat. 14. fess. 9. & presentem inquit, quod pœnitentia potest habere dolorem, & propinquum est difficultas, an etiam in confessione veniali requiriatur propositum effectus formale, vel virtuale evitandi omnia peccata venialis. Nam ex una parte talis propositionis videtur necessarium ad excludendam voluntatem iterum venialium peccandi; ex alia verò parte videtur, quod non quia seimus non posse vitare omnia illa, supposita fragilitate nostri, unde dicitur de venialibus, quod *sapientis in die eadis iustitiae* nemo autem potest efficaciter velle, quod videtur esse mortaliter impossibile, non enim dari potest voluntatis propositum, & decetrum effectus circa objectum cognitionis impossibile: hinc oritur dubium, quoniam modo possit pœnitentia habere circa peccata venialia in posterum vitanda; pluribus modis hanc possibiliter explicare conatur Lugo dispat. 14. fess. 9. & presentem inquit, quod pœnitentia potest habere dolorem, & propinquum est difficultas, an etiam in confessione veniali requiriatur propositum effectus formale, vel virtuale evitandi omnia peccata venialis. Nam ex una parte talis propositionis videtur necessarium ad excludendam voluntatem iterum venialium peccandi; ex alia verò parte videtur, quod non quia seimus non posse vitare omnia illa, supposita fragilitate nostri, unde dicitur de venialibus, quod *sapientis in die eadis iustitiae* nemo autem potest efficaciter velle, quod videtur esse mortaliter impossibile, non enim dari potest voluntatis propositum, & decetrum effectus circa objectum cognitionis impossibile: hinc oritur dubium, quoniam modo possit pœnitentia habere circa peccata venialia in posterum vitanda; pluribus modis hanc possibiliter explicare conatur Lugo dispat. 14. fess. 9. & presentem inquit, quod pœnitentia potest habere dolorem, & propinquum est difficultas, an etiam in confessione veniali requiriatur propositum effectus formale, vel virtuale evitandi omnia peccata venialis. Nam ex una parte talis propositionis videtur necessarium ad excludendam voluntatem iterum venialium peccandi; ex alia verò parte videtur, quod non quia seimus non posse vitare omnia illa, supposita fragilitate nostri, unde dicitur de venialibus, quod *sapientis in die eadis iustitiae* nemo autem potest efficaciter velle, quod videtur esse mortaliter impossibile, non enim dari potest voluntatis propositum, & decetrum effectus circa objectum cognitionis impossibile: hinc oritur dubium, quoniam modo possit pœnitentia habere circa peccata venialia in posterum vitanda; pluribus modis hanc possibiliter explicare conatur Lugo dispat. 14. fess. 9. & presentem inquit, quod pœnitentia potest habere dolorem, & propinquum est difficultas, an etiam in confessione veniali requiriatur propositum effectus formale, vel virtuale evitandi omnia peccata venialis. Nam ex una parte talis propositionis videtur necessarium ad excludendam voluntatem iterum venialium peccandi; ex alia verò parte videtur, quod non quia seimus non posse vitare omnia illa, supposita fragilitate nostri, unde dicitur de venialibus, quod *sapientis in die eadis iustitiae* nemo autem potest efficaciter velle, quod videtur esse mortaliter impossibile, non enim dari potest voluntatis propositum, & decetrum effectus circa objectum cognitionis impossibile: hinc oritur dubium, quoniam modo possit pœnitentia habere circa peccata venialia in posterum vitanda; pluribus modis hanc possibiliter explicare conatur Lugo dispat. 14. fess. 9. & presentem inquit, quod pœnitentia potest habere dolorem, & propinquum est difficultas, an etiam in confessione veniali requiriatur propositum effectus formale, vel virtuale evitandi omnia peccata venialis. Nam ex una parte talis propositionis videtur necessarium ad excludendam voluntatem iterum venialium peccandi; ex alia verò parte videtur, quod non quia seimus non posse vitare omnia illa, supposita fragilitate nostri, unde dicitur de venialibus, quod *sapientis in die eadis iustitiae* nemo autem potest efficaciter velle, quod videtur esse mortaliter impossibile, non enim dari potest voluntatis propositum, & decetrum effectus circa objectum cognitionis impossibile: hinc oritur dubium, quoniam modo possit pœnitentia habere circa peccata venialia in posterum vitanda; pluribus modis hanc possibiliter explicare conatur Lugo dispat. 14. fess. 9. & presentem inquit, quod pœnitentia potest habere dolorem, & propinquum est difficultas, an etiam in confessione ven

526 Disput. XXI. De Pœnitentia Sacramento.

Ministri dependet illa verba indifferenter ad sensum debitum, & requiritum limitare.

132 Quare illa difficultas, quomodo latetur vis, & effectus hujus Sacramenti, & quem sensum habeat forma abolutionis, quando invenit jam peccata remissa, vel per contritionem, vel aliam antecedentem confessionem, jam enim dicitur est quod precepit art. 2. num. 112. peccata remissam confusa, & remissa esse meritam novam Confessionis Sacramentalis. Ratio dubitandict, quia quando peccata jam sunt condonata, & remissa vel per contritionem, vel per aliam confessionem precedentem, non absolvitur tunc ab illis, non enim absolvitur illi, sed ad eternam gloriam per opera illa acquireras, eadem tellatur, & hic est communis Theologorum sensus, & præfatum Scotti 4. disp. 22. q. un. art. 2. quod quidem ex profilo probatum est; cuius difficultatis solutio, dimissis variis dicendi modis l. c. sigillatim examinatis art. 3. deducitur ex superiori dictis effectum, scilicet, Sacramentalis abolutionis non tantum semper esse insufficiens gratia peccatorum remissiva, sed actualem quoque ipsorum remissionem iuxta proprium, & abolutionem sensum ipsorum verborum, etiam invenientur jam remissa peccata vel per præviā contritionem, vel antecedentem confessionem, & ratio constat ex ibidem dictis, quia minimè implice peccata iterum atque iterum remitti, & fieri novam eorumdem confessionem, ac novum remissionis actum, & sic ab initio per infusione gratia talis peccatorum remissiva facta fuit, ita denō per alias gratia inunctionem, & accretionem potest quod totum ibidem fuit etiam cum Lugo, & Averia ex humanis deductum, qui enim offensus fuit, vel alterius creditus erat, etiam facta reconciliationis, ac debito soluto, potest adhuc rursus, si voluerit, aut alter rogaverit, offendit, vel debitum dimittere dicendo, dimittit iterum offendit, vel debet, & potest ex hoc novam Scripturam condere, & hoc novo titulo rursus juri suo ecce, non obstante priori cessione. Potest pariter, qui semel promisit, & aliquid se obligavit, iterum promittere, & ad illud idem de novo obligare, prout de facto sollemus idem votum apud Deum reperire ergo & Deus, & Sacerdos non nomine ipsius potest idem de novo peccatum dimittere, titulus præteritum non doloris de ipso eliciti & consequenti patet, quia divina peccatorum nostrorum remissio, est veluti promissio de indignatione non retinenda pro nostris offenditis, quia quidem promissio regerit potest, quia repetitio tamem habet, si si dicaret, etiam non remittit, non promisit, nunc remitto, nunc promitto, in quo caput putatur quidem novus voluntari actus in hominibus, ex parte dei ponitur aliquis novus effectus ad extra.

133 Neque haec doctrina ut dicebamus q. 13. cit. art. 2. n. 387. repugnat. Doctrina Scotti 4. d. 14. q. 4. in solutione ad 2. princi. quando enim inquit ibi, quod cum per præviā contritionem jam obtenta est peccatorum remissio, tunc per Sacramentum pœnitentie non deletur peccatum sed gratia, que infinita, non loquitur de quacumque peccati remissione, quae proprie dicunt peccati delitio, & destruunt per alias enim remissiones sequentes, & repetitas licet peccatum rursus dimittit dicatur, & condonari, non tamen proprie deleri, & aboliri, sed de omnino prima peccati remissio, quae propter dicitur peccati delitio, & destruunt per alias enim remissiones sequentes, & repetitas licet peccatum rursus dimittit dicatur, & condonari, non tamen proprie deleri, & aboliri, non enim proprie destruunt, & aboluti, nisi quod actus est, & exiit, & quod non est plene deleri non potest. Et quando etiam dicit art. 19. q. un. in solutione rursus ad 2. pr. quod nulli solvi potest ligatus, tamen qui dicitur supra q. præced. art. 2. n. 113. quo licet, qui nunquam ligatus fuit, qualis est innocens, non sit solutionis capax; tamen qui fuit ligatus fuit, & abolutus, potest iterum aliquo novo titulo abolihi per novam iuram cessionem, quod aliquando habuimus in ipsius, ut ibi dimittimus; quare illa propositio, nullus potest solvi, nisi ligatus, valit in physice, non in moralibus, quia licet in physice solutio supponat ligamen, nequit enim imaginari, quomodo sit venditus, nisi in aliquo vinculo, seu ligamine concipiatur; in moralibus tamen potest quis pluries solvi, quia pluries iudicari; licet enim homo a vinculis corporis solitus non possit amplius solvi, potest tamen offendit, ac debitus jam remittuntur atque iterum remitti, quia potest offendit, vel creditor iterum atque iterum se obligare ad non exigendum illud debitum, nec indignationem concepiendam propter illam offendit, quod est proprie cedere iuri, & offendit remittere.

134 Quinta illa difficultas, an per pœnitentiam Sacramentum merita bonorum operum reviviscant, & dupli autem bonorum operum genere proposita difficultas intelligi potest; primò de his, quae in statu peccati mortali exercentur, & opera mortua vocantur, secundo de illis, quae in statu quidem gracie facta sunt, superveniente autem peccato mortali extinguntur, vimque tuam, ac meritum amittunt, & proprie opera mortificata dicuntur; & quidem loquendo de operibus bonis primi generis certum est opera bona facta in statu peccati mortalium nihil unquam homini justificato profutura est ad gloriam con-

Quæstio VI. Articulus II.

527

sequandam, ut enim diximus lib. 2. sene. disp. 7. de iustificatione inter conditionem operis vita eterna meritorum prima, & praecipua est, ut fiat ab homine iusto, & in statu gracie fundatricem constitutum; unde D. Aug. tract. 71. in Joan. explicans illa Christi verbas: *Sicut me nolle pacifici facere, dicit opera fidelium a vitam eternam consequendam prodebet; loquendo autem de operibus bonis secundogenitus, scilicet, factis in statu gracie sanctificantis, & per peccatum mortificantis dicendum est;* quod ad eternam gloriam per opera illa acquireras, eadem tellatur, & hic est communis Theologorum sensus, & præfatum Scotti 4. disp. 22. q. un. art. 2. quod quidem ex profilo probatum est; cuius difficultatis solutio, dimissis variis dicendi modis l. c. sigillatim examinatis art. 3. deducitur ex superiori dictis effectum, scilicet, Sacramentalis abolutionis non tantum semper esse insufficiens gratia peccatorum remissiva, sed etiam per quamcumque iustificationem subiectum quodemmodo non tantum iuxta dispositum, quoniam habet respectu premii essentialis, quod etiam expressè docuit Concil. Trident. sess. 16. ca. 6. ubi ait: *Justificari homini, sub acceptam gratiam perpetuo servari, sive amissam recuperari, proponenda est Apóstoli verba, abundante in omni opere bona scientes, quod Deus non est in iustitia obliuiscatur operis facta fuit, ubi ponderatur est distinctio gratia perpetuo servata, & gratia auxiliis, sed recuperata, quia videtur inutilis, nisi Concilium intelligenter per pœnitentiam primitam merita in terciis, & hoc etiam expressè docuit D. Hieronym. in cap. 3. ad Galar. dum inquit: *Qui ob Officii fidem laboraverit, & per Officii fidem in peccatum non perdet merita sua, si ad prius nam fidem, & fidem revertatur.* De hoc etiam alia plura videantur, postea vix remittendi illa peccata ablati obice, atque adeo tunc conferendi gratiam sanctificans, quod necessitas de Sacramento penitentie non urgat, cum iterum posuit. Alias autem obiectiōnem contra hanc sententiam vide solutas q. 14. cit. art. 3.*

ARTICULUS SECUNDUS.

Quædispositio ad hoc Sacramentum suscipendum sit necessaria, & eius effectus consequens.

147 Primum dicendum est, aliquam actum interiorem pœnitentiam, seu aliquam dolorem formalem, & expensum esse necessarium non solum ad effectum, sed etiam ad effectum huius Sacramenti, ita quod, ut confessio sit validus, non sufficit negativè se habere neque complacido, neque displacendo, sed omnino requiratur formalis disponsitio, & dolor peccatorum commissorum. Ita statim cum communis Doctrorum disp. 5. cit. q. 15. art. 2. contra Sylvestrum, Rosellam, & alios quidam summatis dicentes, quod si quis integrè omnia sua peccata confiterit, & absolvatur, licer negative se habeat formaliter quod hoc est de Baptismo disp. 17. q. 3. art. 2. n. 48. modo dubium est de hoc quoque Sacramento, an in aliquo causa validum est, & ob aliquam indispositionem sufficiens effectu gratia careat, quo sensu diceretur informe, non qua in sua forma essentiali deficiens, aliquo etiam invalidum est, sed tanquam deficiens solum in effectu gratia, qui est forma animam sanctificans. Affirmans sententia communis est in schola Thomistarum, quam sequuntur Suarez, Lugo, Valentia, Averia, Calpenis, Henriquez, Navarrus, Diana, Bonacina, & aliis Morales, quod præterit deducit ex parte aliorum Sacramentorum, que possunt esse valida, quod essent, & informa quantum effectum, ut communiter asservit de baptismis. Verum tamen est hos auctores inter se discrepant, nam Verum tamen est hos auctores inter se discrepant, in quibus casibus possit hoc Sacramentum esse validum, & informe, & quamvis maior pars eorum affirmit, hoc evenire posse ex detecto doloris, si nempe pœnitentis accedit ablique dolor, vel fatigatio cum aliquo dolore, non tamen sufficiens, nec habente omnes conditiones requiras ad effectum gratiae, adhuc tamen non convenientis quamvis hic dolor, qui ad effectum Sacramenti sufficiat, non tamen ad effectum.

156 Nostamen id absolute negamus d. 5. cit. q. 14. art. 1. cum Scotti 4. d. 1. q. 1. ubi s. *Contra istam opinione in fine, ibi inquit, quod in hunc pœnitentie celsante fictione nihil est, quod sufficiat ad effectum vera pœnitentia, aliquo non potest tamen sibi confessio de eisdem peccatis alias confiteri, & veri. Quare argumentum infinitum privilegium illius baptismi conferendi gratiam recedente fictione, fei ablati obice ad summum convenit posse ex exteriori Sacramentis characterem in primis Ordinis, scilicet, & Confirmationi, & ita tener etiam Gabriel, Major, Adrianus, Joan. Medina, Vega, Vasquez, Coninch, Turrianus, Anicetus, Layman, Emanuel Si, Egundez, & alii Recentiores; quorum fundamentum est, quia hoc præceptum discrimen venit inter hec, & alla Sacramenta, quod illa non includunt, ut partem essentiali ipsam sufficiens dispositiōnem, unde possunt esse valida quod essent, & informe quod effectum, quia omnia essentialia includere possunt, etiam debitan sufficiens dispositiōnem non includant in ordine ad effectum ac Sacramentum pœnitentie ipsam pœnitentis dispositiōnem includit, ut partem essentiali, quam si temel includit, non solum est validum, sed etiam sufficiens, & formatum; si vero non includit,*

cantibus inculetur, plane intelligitur de ipsi peccatis. Diximus etiam ibidem num. 49. minime opus esse, quod prædictus dolor confessionem precedat ordinem temporis, ut contendunt Layman, Coninch, & quidam alii Recentiores, sed fatis esse si ipsa sequatur ante abolutionem, & forte etiam si in ipsa abolutione, seu abolutionis actu concomitetur, licet probabilis sit debere actum doloris ad abolutionem supponi; sicut confessio ipsa, quia haec tota materia, super quam eadit abolutione, nec proferit potest judicialis sententia, nisi post accusacionem illi ergo dolor qui est de substantia, & valore huius Sacramenti, ad abolutionem supponi debet, quia hoc Sacramentum ministratur per modum indicij reconciliacionis, in quo ante abolutionem præsupponit cognitio cauze, & dolor de peccato commisso. Diximus tandem superius q. 5. art. 2. num. 114. non solum quandcumque fit nova confessio de novis peccatis, & requiritur nova abolutione, requiri novum ac distinctum actum doloris; sed etiam quando fit nova confessio de antiqui peccatis iam confessis, vel ex obliuione inculpabilis prætermis, & potest menti occurrentibus, nec priori dolor in precedentibus confessionibus habuit sufficiere, ut dixerint Ledefra, Diana, Ioannes de Cruce, & quidam alii Summifex. Et quidem in nova, ac repetita confessio de peccatis alias confessis novum, & distinctum doloris actum requiri, ibi convincetur probatum est, quia debet esse nova, ac distincta materia proxima pro nova forma, & nova substantia Sacramenti, hæc autem materia proxima in hoc Sacramento est contrito, & confessio, quare fieri datur non potest denuo abolutio, nisi addit nova confessio, ita etiam non datur ad novam contrito, seu novus dolor. Quod vero novus etiam requiratur dolor, in nova confessio de peccatis jam oblitis, & potest menti occurrentibus, nec prior dolor in precedentibus confessionibus habuit sufficiere posse, probatur modo evidenti ratione, quia dura quis rite confiteretur, fed aliquo obliuiscitur, etiam facta diligenter examine, in tantum dicitur indicere quoque absolvit peccatis oblitis, inquantum habuit dolor maliter quod hoc est complectere, vel displacecere, de peccatis, in illo omnibus verum recipit Sacramentum, immo & gratiam; quia ipsa voluntaria abolutionis suceptio sine obice peccati actualiter volit, & in quo complectatur, est quadam virtualis attrito, quod sufficit, ut virtute Sacramenti gratiam conseruat. Hoc assertio definita est in Concil. Florent. & Trident. quia Concilia explicari non possunt de dolore virtuali, nam hi falsi non potest, cum peccata adhuc memoria non occurrit; at vero ad Sacramentum Confessionis necessaria est actualis memoria peccatorum, quae sunt confitenda; & quidam Trid. sess. 14. cap. 3. &c. 4. postquam definiti Contritionem esse partem Sacramenti pœnitentie, statim explicita confessio contritionis importare animi dolorem, & peccati detestationem, qui autem peccata sua confitenda mere negative se habet, non dolet vere, & propriè ergo dolorem non habet ad essentiam huius Sacramenti necessarium, & tanto minus ad eius effectum percipliendum. Accidit contritionem, seu dolorem sumptu generatio hoc nomine prout etiam attritionem complectit, estis partem huius Sacramenti essentiali, & ad eius essentiam necessarium requiritur, ut supra dictum est quod p. 14. c. 4. ubi hoc propositum ponit in definitione contritionis cum inquit, quod est dolor, ac detestatio de peccato commissio, cum proposito non peccandi de cetero, & s. 6. c. 6. idem propositum recente inter dispositiōnem ad justificationem requiritur nam hoc includitur in ipso dolore efficacia peccatorum, ubi nomine doloris comprehendimus etiam ejus causam, nempe peccati detestationem feriam, & efficacem. Et si peccati detestatio feria debet esse, & efficacem, talis etiam debet esse voluntas de cetero abstinendi a peccato; & neque sufficit volitio inefficax, si quidem cum haec stare potest volitio efficax peccandi in futurum, ut pater in exemplo proflicit merces in mari ob metum tempesfatis; qui utique nollet merces proflicare, si aliter vitam serviter posset. Solus controversia est, an hoc propositum semper debet esse explicitum, & actual, an interdum sufficiat implicitum, & virtuale, quam jam resolvimus superius q. 2. art. nu. 31. & 32. ubi diximus per se, & regulariter loquendo necessarium esse formale, & explicitum propositum non peccandi in posterum, per accidens tamen, & in aliquo casu defectu chiderationis, aut temporis sufficiere virtuale, & implicitum, nam falso tempore quandoq; pœnitentia invincibilis ignorata talis propositi laborata, nulla futili futuræ vita memoria, sed solius præterit detestanda, sufficiere videtur virtuale propositum essentialiter inclusum in ipso efficaci peccatorum dolore, quod cum efficaciter penitentis detestatur, virtualiter, & exercitetur propositum eadem amplius non committere; Secus autem est, si abit memoria futura, vita, & formalis propositi de cetero non peccandi, tunc enim tenetur explicite tale propositum habere; ut l.c. ex instituto probatum est. Ex quo legitur attritionem Sacramentali esse magis intrinsecam detestationem præterit vita, quam propositum emanationis futura, quia sine illa nullus potest esse dolor, bene tamen sine proposito faltum formaliter, unde Mairon 4. d. 14. q. 1. & 4. art. 1. sita est propositum negativum non peccandi.

140. Ter.

futuro satis correspondet cum dolore de præterito, & sufficiet ad consequendam veniam de omnibus antea commissis. Ad rationem vero dubitandi adductum, quod nemo potest efficaciter velle, quod videt esse moraliter impossibile, non potest autem homo in hac vita ob eum fragilitatem omnia venialis vitare; dicendum est, quod si hæc verum sit, adhuc tamen hominem verè, & realiter physem fener habet potentiam, & auxiliu sufficiens ad vitanda qualibet peccata venialis, nec tantum plura, & plura calcinamittit potentiam vel viribus deficit, & auxiliis ad alia vitanda sufficiens. Quando ergo dicitur homini impossibile omnia evitare veniales, hoc intelligendum est de potentia morali dumtaxat, non autem physica, & hoc est propter maximam, & ingenitem difficultatem, & ob magnam sui fragilitatem, ac divinam permissionem, quamvis autem voluntas circa objectum physice impossibile effexx propositum habere non posse, ut ad volandum, vel novendum lacum excedentes ponderis, potest tamen habere circa moraliter impossibile suppositu auxilio divino, atque id potest homo proponere efficeret modo jam explicato ab omnibus venialibus in futurum abstineat, etiam si sciat, vel probabiliter dubitet ob magnam difficultatem, & sui fragilitatem se in pluris, & plura successivæ lapsuram, talis enim dubitatio efficaciter promovi non collit.

tis sententiam *absolutionis*, & *remissionis* proferrent, indignus verè, & indispolitus sententiam *retentionis*, sed certè *judicium exerceri*, & sententia proferri non potest, nisi probè cognita, & discussa causa, de qua agitur, ergo ex *Institutione* hujus Sacramenti, & de iure divino, explicita, & distincta confessio peccatorum præcedere debet. Hoc suppedit.

151 Primum dicendum est, hoc Sacramentum esse medium necessarium ad consequendam remissionem mortaliuum, quia post baptismum communis, necessitate divinae precepti, & con sequenter confessionem Sacramentalem esse fidelibus comedendo modo necessariarum, & in hoc Sacramento requiritum ex institutione ipsa Christi, & divino iure, atque ut tamem semper, & ab initio in Ecclesiæ viguisse. Ita Scotus loc. cit. cum omnibus Catholicis contra Hereticos id negantes, & constat auctoritate plurimorum Conciliorum generalium, ac praefertur Lateranensis sub Innocentio Tertio c. 1. Constant. fess. 8. Florent. in decreto Eugenii, & Trid. l. fess. 14. c. 5. cit. ubi ait ex *infixione Sacramenti penitentie* à Christo fida integræ peccatorum confessio omnibus post baptismum lapsis iure divino necessaria existere, & can. 8. damnat negantes confessionem Sacramentalem institutam esse à Christo, & necessariarum iure divino, & can. 7. declarat esse de jure necessariarum confiteri in Sacramento penitentie omnia, & singula peccata mortalia

Q U A E S T I O S E P T I M A.

De Confessione Sacramentali.

⁴⁴⁹ Post contritionem, quæ erat prima pars materialis, & essentialis hujus Sacramentum, agendum est de confessione externa, quæ est altera pars essentialis Sacramenti hujus, & prior contritione, ut per se sensibili sumitur autem Confessio in praesenti pro manifastatione, seu accusatione suorum peccatorum in foro interno coram legitimo Ministro ad finem obtinendi eorum veniam, & remissione per absolutionem, & hec est proprie Sacramentalis confessio, de qua hic est ictus, & et alia peccnitentie virtutis, qui hic confundatur, ut altera pars hujus Sacramenti, definitur aut ut diximus dip. 5. cii. qual. 16. quod si accusatio Sacramentalis legitima de peccatis propriis facta coram Sacerdotio ad eorum veniam imperando viritate clavium, prima particula latifaciens generis, quia confessio Sacramentalis non est qualiscumque peccati propalatio, & manifestatio, reliqua vero locum tenente differentia, etenim Sacramentalis ponitur ad differentiam Contritionis, quæ est confessio coram Deo, & alia non confessio non Sacramentalis, legitima ponitur ad differentiam eorum, quæ caret conditionibus requiritis, de propriis peccatis ponitur ad differentiam confessiois laudis, in qua Deum laudamus, non autem nosmet acclamamus, facta eorum Sacerdotio ad differentiam confessiois nisi externi facti factioe Coram Judice criminali, additur tandem ad veniam imperando ad differentiam confessiois penalium, quæ ad punitionem preceps ordinantur, non ad veniam. Itaque in praesenti quod discordetur de necessitate huius confessiois Sacramentalis, de modo quo fieri debet, & de eiusdem integritate, quod breviter resoluimus iuxta dicta dip. 5. cii. q. 16. 17. & 18,

ARTICULUS PRIMUS.

An Confessio Sacramentalis sit ad salutem necessaria;
O quomodo.

Pro resolutioni quæsi supponendum est ex dictis q. 16.
cit. art. 1. **S**acramentum penitentia fuit a Christo
Domino institutum completere quod omnes suas partes, etiam
quoad confessionem sacramentum contra quæmpares. Hæc
terris, id negantes, & hoc praetertim docet Scot. d. 17. q. un. art.
1. & postea tamquam de fide definitur Concil. Trid. fel. 14. cap. 5.
ubi se loquitur ex institutione sacramenti penitentis universa
Ecclesia semper inservit, inservitnam etiam esse à Domino inter
gram peccatorum confessione, & omnibus post Baptismum lapsis
tua divina necessariam existere, unde infra concludit repellendae
elle inanem eorum calumniam, qui eam a mandato divino
non alienam, & inventum humanum, qui eam a patribus in
Concil. Lateren. congregatis initium habuisse docere non ve
nientur. Hanc autem integrum huius sacramenti institutionem
sufficienter colligi ex verbis Christo Jo. 20. *Quorum remiseritis
peccata, &c.* docet Scotus 1. ac etiam postea Concil. Trid. nam
per hæc verba, inquit Doctor, accepiterunt Apololiti, eis cuius
confessores poterant remittendi, & retinendi o peccata fidelium, &
constituti sunt, tamquam Judices, qui penitentibus rite disposi

Quarto VII. Articleus 1.

ne, & remissione salus obtineri non potest, & hic effectus nulla ignorantia suppleri potest etiam invincibilis ergo non tantum est necessarium necessitatee praepcti, quia talis necessitas per ignorantiam invincibilem suppleri potest, loc. cit. dictum est, sed etiam necessitatee medi. Ex quo pater mortaliter peccantem post baptismum salvum non posse, nisi penitentia Sacramentum recipiat in re, vel in voto, hoc est, nisi recipiat ipsum penitentia Sacramentum, aut actuon contritionis eliciat, in qua voluntate Sacramenti penitentiae continetur, aut elicit actuon dilectionis Dei super omnia, qui actuon contritionis equivalens; unde inquit Trident. fess. 14. cap. 4. remissione peccati non esse contritionis abutriendum fine votu Sacramenti, quod in illa includitur. Sufficit verò contritio cum voto Sacramenti, quando vel adhuc non instat tempus obligacionis, quo peccator per confessionem iustificari teneatur, vel si teneretur, non posset tenere confiteri, & haec tota doctrina expresa & habetur apud Doctorem cit. 4. dif. 17. quasit in solutione principalium ad autoritatem Augustini & Cairodori, ubi dicitur contritione annexum esse debere votum confitendi, nec deleri peccatum per contritionem sive proposito confessionis, nam qui actuon contritionis elicet, tenetur adhuc eadem peccata, quorum remissionem per actuon contritionis obtinetur, subficeere suo tempore Sacramento penitentiae; contritio enim non ita iustificat, ut peccatorum liberam relinquit ab obligatione subieciendi peccata Sacramento penitentiae, quamvis remissione per peccatum illorum per contritionem obtinetur; unde quidam contritionis actuon elicet, obtinet quidem virtute illius peccatorum remissionem, non tam simplieri, & absolute, sed per ordinem ad futuram confessionem, cui Deus vult illa eadem peccata subiici debere; facta autem confessione a tali obligatione penitentis liberatur: sicut quando res aliqua venditus, & traditur emptori ante pretii solutionem, acquirit quidem emitor illius ei dominium, & venditor tradit per ordinem tamen ad futuram solutionem. Quomodo autem hinc non conlequeatur contritionem in nova lege esse deterioris conditions, & minoris virtutis, & efficacie, quam esset in veteri lege, ubi justificatio independet a confessione, jam quoque declaratum est loco citato, ubi diximus potius hinc sequi, quod modo sit majoris virtutis, & efficacie, quam fuerit hec lege, quia nimis potest esse certum, si veniat habeat contritionem; efficacia autem Sacramenti

pro illo, qui post baptismum in peccata labitur, & fess. 14. c. 1. & 2. inquit, quod si justitiam in baptismio suscepimus contentare tueremur, non opus fuisset aliud ab ipso baptismio Sacramentum ad peccatorum remissione institui; etiam ut peccata ante baptismum commissa essent materia necessaria Sacramenti penitentiae, deberent etiam per baptismum remissa subiecti clavibus, quia in baptismo non remitterentur, nisi in ordine ad claves, scilicet remittuntur peccata extra Sacramentum per contritionem; atque ita praepter baptismi necessarium erant fuisset penitentia Sacramentum, adhuc confitante conservata justitia baptismi quod negat Trid. loc. cit. ergo infideles non baptizati non obligantur hoc praepcto, immo nec confitei possunt peccata ante baptismum commissa, sed prius delendis renuntiacione folum sufficeret baptismissimae ad hunc finem, & ex hoc motivo baptizari tenentur, ut confitentur, italet securus faciendo duplex peccatum committant, aut aferuntur. Anteores oppositie opinionis, quam intelligunt, non quod in eo statu infidelitatis confiteri tenentur, sed quod ad hoc ipsum baptizari debeat, ut confitentur, ita quod praemittentes baptismissum non folum peccata contra ipsum baptizari praepceptum, sed etiam contra hoc Confessionis. Fundamentum vero, in oppositum quod praepceptum Confessionis est divinum, non humanum, & idem obligat omnes, & cum sit universale, omnes comprehendit, parum urget; hoc enim intelligitur folum de omnibus talis Sacramenti capacibus, quales non sunt Gentiles, & infideles, cum enim Ecclesia non iudicet, nisi per baptismum januarii in ipsam in regredi ex Trid. fess. 14.c. quod probat ex verbis Apostoli ad Corint. 1. quid enim mibi de ista, qui foris suis iudicaret ad solos baptizatos hoc praepceptum refringi debet.

15. Quarto est difficultas an muti jure divino teneantur ad hoc Sacramentum, & quomodo. Ratio difficultatis est, quia confessio Sacramentalis aliquo signo sensibili fieri debet, cum nequeant homines sibi invicem tuis manifestare conceptus, nisi per signa sensibilia, signum autem apostolus ad confessionem est humana vox, quia distinctius, & certius significat, quam alia signa sensibilia; ergo mutus, qui loqui non potest, ad hoc praepceptum teneri non videtur. Confirmatur quia in Concilio Florent. in decreto Eugenii materia hujus Sacramenti dicunt eis oris confessio ergo de necessitate, & value huius Sacramenti videtur esse, ut vocem fieri debeat, scilicet abutio aqua in

ad futuram correctionem, cui Deus vult illa eadem peccata lib-
ili debere; facta autem confessione a tali obligatione penitens
liberatur: sicut quando res aliqua venditus, & traditus empto-
ri ante pretiis solutionem, acquirit quidem empori illius se de-

ante pretium solutionem, acquisit quidem imperii illius et domini, & venditor tradit per ordinem tam ad futuram solutionem. Quomodo autem hinc non consequatur contritionem in nova lege esse deterioris conditionis, & minoris virtutis, & efficaciz, quam esset in veteri lege, abi justificabit independentia confessionis jam quo declaratum est loco citato, ubi diximus prius hinc sequi, quod modo sit majoris virtutis, & efficaciz, quam fuerit in veteri lege, quia nemini potest esse certum, si veram habeat contritionem; efficacia autem Sacramenti est certa fidei divina, quare per ordinem ad Sacramentum majorem sumit valorum, & certitudinem, ut etiam docet Boecianus dicit, q. a. punct. 1.

253 Tertiò dicendum est cum Scoto dist. 17. cit. quæst. un. art.

2. præceptum divinum Confessionis omnes illas perfonas obligare, que poſt baptismum mortaliter peccaverunt, etiam ha-
eticos, Apofatistas, & degradatos. Hoc manefite tunc ex Cone-
Lateran. c. *Omnis uir uisus que fuit*, tunc ex Triad. 14. c. 14. c. 2.
ubi dicit baptizatos, qui se criminis aliquo contaminaverint, ad
penitentia tribunali ex Christi Domini iustitate sibi debere, &
ratio ei, quia cum peccata mortalia ex superioris dictis fin-
materia necessaria huius Sacramenti, & cum hoc Sacramentum sit
a Christo institutum, ut medium necessarium ad remittendum
omnia peccata mortalia post baptismum commissa, sequitur
omnes baptizatos conscientiam pecccati mortalibus habentes hoc
præcepto teneri. Unde infert Doct̄or loc. c. omnes etiam pue-
los baptizatos, cum prædictum ad eam pervenerint etiam, in qua
fini dol capaces, & conscientiam pecccati mortalibus habere po-
ſint, hoc præcepto teneri. Ex quo fit infantes ante uerum ratio-
nis non esse huius obligationis capaces, non ſolum, quia non
funt capaces præcepti, sed etiam quia non fuit peccati actualis
capaces, quando eft materia huius Sacramenti, & eadem ratione,
nisi quis est adulitus innocens, & in gratia confirmatus, ut fuit
B. Virgo, non obligaretur hoc præcepto, ut a Doct̄or cit. infor-
matione ultimi argumenti, Dubium tamen eft de Infidelibus, an
tenentur tali Confessionis præcepto. Aſſtāmant aliqui puros
etiam Infideles, qui baptizati non sunt, hoc præcepto obligari,
non quidem Ecclesiastico anno Confessionis, fed divino de
Confessione ſimpliſter facienda, quod etiam tenet nonnulli
ex Scotiftis, tunc iuxta loc. c. quorū præcipuum funda-
mentum eft, quia præceptum de contiñendis peccatis non eft huma-
num, ſed diuinum; ergo non ſolum ad illud tenentur fideles,
qui furi intrâ Ecclesiæ, sed etiam Infideles extra Ecclesiæ exi-
ſtentes, quia orationem diuinum obligat omnes.

14. Nos tamen diximus quia e. cit. n. 442. quod licet de possibili poterit hoc praeciput Confessionis etiam ab infideles non baptizatis extendi, non tamen de facto extenditur. Ita Scotus loc. cit. et *et vera*, & communis sententia, quod ex eo deducitur, quod peccata ante baptismum commissa non sunt materia necessaria Sacramentis Confessionis, ut Doctor docet ibidem, & polles definitius est in Concil. Florent. & Trident. nam scilicet.

15. docet Sacramentum penitentie a Christo institutum
Mahfuz Tassef, Maron.